

**ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Рев-189/03

Бања Лука, 25.5.2004. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Бајић Петра, као предсједника вијећа, Гојковић Стаке, Томић Биљане, Савић Стевана и Куленовић Златка, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице Х. Б. из Б. Л., против тужене Основне школе Р. В., К. на В., коју заступа Р. Ј. П. Б. Л., ради заштите права из радног односа, одлучујући о ревизији тужитељице против пресуде Окружног суда у Б. Л. број Ж-2188/01 од 1.11.2002. године, на сједници одржаној 25.5.2004. године донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија се одбија

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеним рјешењем Основног суда у Б. Л. број Рс-304/98 од 23.8.2001. године одбачена је тужба тужитељице као недозвољена.

Другостепеним рјешењем Окружног суда у Б. Л. број Ж-218/01 од 1.11.2002. године жалба тужитељице је одбијена и првостепено рјешење је потврђено.

Благовремено изјављеном ревизијом тужитељица оспорава другостепено рјешење због погрешне примјене материјалног права и предлаже да се побијано рјешење укине и предмет врати на поновно суђење.

У одговору на ревизију тужена је истакла да су наводни тужтељице паушални и предложила да се ревизија одбије као неоснована.

Републички јавни тужилац се није изјаснио о поднесеној ревизији.

Ревизија није основана.

Предмет овога спора је захтјев тужитељице да се поништи рјешење тужене број 02-426/92 од 15.3.1993. године којим јој је престао радни однос и захтјев за реинтеграцију у радни однос код тужене.

На основу навода из тужбе и изјаве тужитељице на рочишту одржаном 23.8.2001. године првостепени суд је утврдио да је оспорено рјешење о престанку радног односа уручено тужитељици 15.3.1993. године, те да против тог рјешења није улагала приговор, већ да је поднијела тужбу непосредно суду 9.10.1998. године.

Код таквог стања ствари првостепени суд је закључио да је рјешење о престанку радног односа тужитељици постало коначно и правоснажно, па да је тужба недопуштена у смислу члана 83. став 2. Закона о основним правима из радног односа ("Службени лист СФРЈ", број 60/89 и 42/90) који се има примијенити на конкретни случај. Недостатак поуке о правном лијеку у оспореном рјешењу, по оцјени првостепеног суда није од значаја, јер да из навода тужбе произлази да је тужитељица знала да је дужна поднијети приговор, али да је сматрала да је боље да поднесе тужбу суду. Како је тужитељица пропустила рок за интерну заштиту, изгубила је право на судску заштиту, па је првостепени суд обацио тужбу тужитељице као недозвољену.

Другостепени суд је прихватио чињенично утврђење и правно схватање првостепеног суда изражавајући став да је у вријеме доношења и уручења тужитељици оспореног рјешења о престанку радног односа одлуком П. С. Р. Б. и Х. од 15.4.1992. године било проглашено стање непосредне ратне опасности, а касније и ратно стање, па да тужитељица због ратних дејстава и општепознате ситуације оправдано није могла покренути судски спор све до доношења одлуке Н. С. Р. С. од 19.6.1996. године којом је укинута ратно стање и стање непосредне ратне опасности. По оцјени другостепеног суда рок од петнаест дана за подношење приговора у смислу члана 80. став 2. Закона о основним правима из радног односа, које се подноси органу интерне заштите, могао је почети да тече 19.6.1996. године,

када је укинута стање непосредне ратне опасности и ратно стање, па како тужитељица није уопште изјавила приговор, већ је дана 9.10.1998. године поднијела тужбу суду, налази да је њена тужба правилно одбачена као недозвољена.

По оцјени овог ревизијског суда нижестепене одлуке су правилне и на закону засноване.

Према одредби члана 83. став 2. Закона о основним правима из радног односа, који је био на снази у вријеме доношења оспореног рјешења о престанку радног односа тужитељици, радник не може тражити судску заштиту пред надлежним судом, ако није у законском року тражио заштиту права пред надлежним органом интерне заштите, осим права на новчано потраживање. Неспорна је чињеница да тужитељица није у законом прописаном року уложила приговор против оспореног рјешења надлежном органу интерне заштите, него да је тек 9.10.1998. године поднијела тужбу суду, па су нижестепени судови правилно примијенили материјално право када су тужбу тужитељице одбацили као недозвољену.

Тужитељица у ревизији наводи да је отказ добила због националне припадности мужа и да рјешење о престанку радног односа није садржавало правну поуку о праву на жалбу нити о року за жалбу, што је истицала и у току поступка.

Ови приговори ревидента нису основани.

Нижестепени судови у овом спору нису тужбу одбацили због било какве дискриминације према тужитељици на националној, вјерској или другој основи, нити због легализовања такве дискриминације, него зато што је тужбу поднијела суду, а да није у законом прописаном року уложила приговор против оспореног рјешења надлежном органу интерне заштите, због чега је њена тужба недозвољена. Овим пропустом тужитељица губи не само право на тужбу, него и право из радног односа чија се заштита тражи овом тужбом. Због тога није било основа да се нижестепени судови упуштају у расправљање и мериторно одлучивање у овом спору.

Устав Босне и Херцеговине и Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода са протоколима, не спречавају домаће законодавство да пропише рокове и услове за заштиту појединих права, као што је то овдје случај. Под претпоставком да је тужба тужитељице благовремена и дозвољена, било би основа за мериторно расправљање и одлучивање у овом спору, укључујући и евентуалну примјену одредаба Конвенције на које упућује Устав Босне и Херцеговине, па и уставних начела на спорни однос. Пошто је, међутим, тужба недозвољена, таква могућност је искључена, како је већ напријед речено.

Околност да побијана одлука не садржи правну поуку није од утицаја на правилност судске одлуке о одбацивању тужбе, јер је обавеза заштите права из радног односа пред органом интерне заштите, као услов за судску заштиту, прописана Законом о основним правима из радног односа, па није било неопходно да оспорено рјешење садржи ту правну поуку.

Из наведених разлога ваљало је ревизију тужитељице одбити као неосновану примјеном одредби члана 393. Закона о парничном поступку ("Службени лист СФРЈ", број 4/77 до 35/91, те "Службени гласник Републике Српске", бр. 17/93, 14/94 и 32/94) у вези са чланом 456. став 1. Закона о парничном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 58/03 и 85/03) ријешити као у изреци.

Предсједник вијећа
Петар Бајић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарне
Братић Душанка